

Баптистське віровизнання 1689 р.

1. СВЯЩЕННЕ ПИСАННЯ

1. Священне Писання є єдиним достатнім, достовірним і непогрішимим правилом всього рятівного знання, віри й послуху¹. Хоча природний розум, діла творіння та провидіння дотепер ясно вказують на доброту, мудрість і силу Бога, залишаючи людей без прощення і відмовки, однак всього цього не достатньо, щоб дати те пізнання Бога та Його волі, яке необхідне для спасіння². Тому Господь в різні часи та в різний спосіб виявляв Себе і проголошував власну волю Своїй Церкві³; а згодом постановив, щоб це було повністю записане для кращого збереження і поширення істини, для більш вірного впорядкування церкви і захисту її від псування, сатанинської злоби і світу. Це робить Священне Писання абсолютно необхідним, оскільки використання колишніх методів одкровення Богом Своєї волі Своему народу тепер припинилось⁴.

2. Під назвою "Священне Писання", або "Слово Боже", зібрані всі книги Старого і Нового Заповіту, а саме:

Перша книга Мойсеєва: Буття

Друга книга Мойсеєва: Вихід

Третя книга Мойсеєва: Левит

Четверта книга Мойсеєва: Числа

П'ята книга Мойсеєва: Повторення Закону

Книга Ісуса Навина

Книга Суддів

Книга Рут

Перша книга Самуїлова

Друга книга Самуїлова

Перша книга царів

Друга книга царів

Перша книга хроніки

Друга книга хроніки

Книга Ездри

Книга Неемії

Книга Естер

Книга Йова

Книга Псалмів

Книга Приповістей Соломонових

Книга Екклезіястова

Пісня над піснями

Книга пророка Ісаї

Книга пророка Єремії

Плач Єремії

Книга пророка Єзекіїля

Книга пророка Даниїла

Книга пророка Осії

Книга пророка Йоїла

Книга пророка Амоса

Книга пророка Овдія

Книга пророка Йони

Книга пророка Михея

Книга пророка Наума

Книга пророка Авакума

Книга пророка Софонії

Книга пророка Огія

Книга пророка Захарія

Книга пророка Малахії

Євангелія від Матвія

Євангелія від Марка

Євангелія від Луки

Євангелія від Івана

Дії святих апостолів

Послання св. апостола Павла до римлян

Перше послання св. апостола Павла до коринтян

Друге послання св. апостола Павла до коринтян

Послання св. апостола Павла до галатів

Послання св. апостола Павла до ефесян

Послання св. апостола Павла до филип'ян

Послання св. апостола Павла до колосян

Перше послання св. апостола Павла до солунян

Друге послання св. апостола Павла до солунян

Перше послання св. апостола Павла до Тимофія

Друге послання св. апостола Павла до Тимофія

Послання св. апостола Павла до Тита

Послання св. апостола Павла до Филимона

Послання до євреїв

Соборне послання св. апостола Якова

Перше соборне послання св. апостола Петра

Друге соборне послання св. апостола Петра

Перше соборне послання св. апостола Івана

Друге соборне послання св. апостола Івана

Третє соборне послання св. апостола Івана

Соборне послання св. апостола Юди

Об'явлення св. Івана Богослова

Усі ці книги натхнені Богом, щоб бути мірилом у вірі й житті⁵.

3. Книги, що зазвичай зветься апокрифами, не будучи богонатхненими, не є частиною канону Писання, а тому не мають ніякого авторитету для церкви Божої; їх не слід розглядати або використовувати інакше, як інші людські писання⁶.

4. Авторитет Священного Писання, що дає підстави довіряти йому, визначається не свідченням якої-небудь людини або церкви, але повністю залежить від Бога

(Який є самою Істиною), Автора Священного Писання. Його варто приймати тому, що воно є Словом Божим⁷.

5. Свідectво церкви Божої може заохотити і спонукати нас високо цінувати і благоговійно шанувати Священне Писання. Небесна сутність його змісту, сила вчення, величність стилю, узгодженість усіх його частин, єдина ціль, що полягає у віддачі всеосяжної слави Богу, повне одкровення про єдиний шлях спасіння людини і багато інших незрівнянних його достоїнств і досконалостей є аргументами, за допомогою яких воно доводить, що є Словом Божим. Однак, незважаючи на це, наша повна переконаність і впевненість у непорушній істині та її Божественному авторитеті є наслідком внутрішньої праці Святого Духа, що свідчить у наших серцях Словом і згідно Слова⁸.

6. Весь замисел Божий, що стосується всього необхідного для Його особистої слави, а також для спасіння, життя і віри людини, або чітко викладений, або обов'язково міститься у Священному Писанні, до якого ні в які часи нічого не слід додавати – ні через нові одкровення Духа, ні через передання людей⁹.

Поряд з цим ми визнаємо, що внутрішнє просвітлення Духом Божим необхідне для рятівного розуміння того, що викладено в Слові¹⁰. Крім цього, трапляються обставини, що стосуються поклоніння Богу чи управління церквою, які є загальними для людського

поводження і людських спільнот. Їх потрібно розв'язувати, керуючись здоровим глуздом і християнською поміркованістю відповідно до основних принципів Слова, дотримання яких є обов'язковим¹¹.

7. Не все викладене в Писанні є однаково чітким та однаково зрозумілим кожному¹². І все ж ті істини, які необхідно знати, в які необхідно вірити і яких слід дотримуватись для спасіння, настільки ясно викладені і розкриті у відповідних місцях Писання, що не тільки освічені, але й прості люди можуть досягти достатнього розуміння цих істин¹³.

8. Старий Заповіт на івриті (який був рідною мовою народу Божого)¹⁴ і Новий Заповіт на грецькій мові (яка в час його написання була найбільш поширена серед народів) були безпосередньо натхнені Богом і, завдяки Його винятковій турботі і провидінню, віками зберігались незмінними. Тому вони є справжніми і достовірними, й у всіх релігійних суперечках церква повинна звертатися саме до них¹⁵. Але оскільки мови, на яких були написані оригінали, відомі не всім дітям Божим, яким заповідано читати¹⁶ і досліджувати¹⁷ Писання в страху Божому, то його варто перекладати на рідну мову кожного народу¹⁸. Це необхідно для того, щоб Слово Боже перебувало рясно у всіх людях, і вони могли належно поклонятися Богу та зберігати надію, черпаючи в Писанні терпіння й розраду¹⁹.

9. Надійним засобом для тлумачення Писання є саме Писання. І тому, коли виникає питання про справжній і повний зміст певного уривку Писання (яке не різнорідне, а єдине), його потрібно досліджувати, порівнюючи з іншими місцями, де думка викладена більш чітко²⁰.

10. Верховним суддею, до якого слід вдаватися при вирішенні всіх релігійних суперечок, за допомогою якого варто перевіряти всі постанови соборів, погляди авторів, що жили в давнину, вчення й особисті уявлення людей, є тільки Священне Писання, дане Духом Святим. Наша віра, утверджена в Писанні, стає справді твердою²¹.

1. 2Тим. 3:15-17; Іс. 8:20; Лк. 16:29,31; Еф. 2:20

2. Рим. 1:19-21, 2:14,15; Пс. 19:1-3

3. Євр. 1:1

4. Прип. 22:19-21; Рим. 15:4; 2Петр. 1:19,20

5. 2Тим. 3:16

6. Лк. 24:27,44; Рим.3:2

7. 2Петр. 1:19-21; 2Тим. 3:16; 1Сол. 2:13; 1Ів. 5:9

8. Ів. 16:13,14; 1Кор. 2:10-12; 1Ів. 2:20,27

9. 2Тим. 3:15-17; Гал. 1:8,9
10. Ів. 6:45; 1Кор. 2:9-12
11. 1Кор. 11:13,14; 1Кор. 14:26,40
12. 2Петр. 3:16
13. Пс. 19:8; 119:130
14. Рим. 3:2
15. Іс. 8:20
16. Дії 15:15
17. Ів. 5:39
18. 1Кор. 14:6,9,11,12,24,28
19. Кол. 3:16
20. 2Петр. 1:20,21; Дії 15:15,16
21. Мт. 22:29-32; Еф. 2:20; Дії 28:23

2. БОГ І СВЯТА ТРІЙЦЯ

1. Господь Бог наш – єдиний живий і правдивий Бог¹, Його існування – в Ньому Самому і з Нього Самого², Він неосяжний у Своєму бутті і досконалості; Його сутність не може збагнути ніхто, крім Нього Самого³; Він – найчистіший Дух⁴, невидимий⁵, без тіла, органів і пристрастей, Єдиний, Хто володіє безсмертям, перебуваючи в неприступному для людини світлі⁶; Він незмінний⁷, безмірний⁸, вічний⁹, незбагнений, всемогутній¹⁰, безкінечний, всесвятий¹¹, наймудріший, вільний і неосяжний; Він робить усі відповідно до задуму власної незмінної і найсправедливішої волі¹² для Своєї ж слави¹³; досконалий в любові і милості, повний благодаті та довготерпіння, доброти та істини, Він прощає беззаконня, злочин і гріх, нагороджує тих, які ревно шукають Його¹⁴, і в той же час Він абсолютно справедливий і страшний у Своєму суді¹⁵, ненавидячи всякий гріх¹⁶ й не залишаючи винного без покарання¹⁷.

2. Бог, володіючи всім життям¹⁸, славою¹⁹, добротою²⁰ і блаженством, що сховані в Ньому і виходять від Нього Самого, єдиний вседостатній у Собі й для Себе, не потребуючи ніякого творива і не одержуючи від нього ніякої слави²¹, Сам виявляє Свою власну славу в них, через них, для них і на них. Він – єдине джерело всього буття, і «все з Нього, через Нього і для Нього»²². Він має наймогутнішу і суверенну владу над всіма творіннями, щоб здійснювати через них, для них чи над ними те, що добре в очах Його²³; «все наге та відкрите перед очима Його»²⁴, Його знання безмежне,

безпомилкове і незалежне від творіння, так що ніщо не є для Нього непередбаченим чи невизначеним²⁵; Він абсолютно святий у всіх Своїх задумах, ділах²⁶ і повеліннях; Йому належить всякий поклін²⁷, служіння і послух творива – ангелів та людей, а також все інше, що Він зажадає від них.

3. Ця неосяжна Істота є Богом в трьох Особах: Отець, Слово, або Син, і Святий Дух²⁸. Вони єдині у Своїй сутності, силі і вічності. Кожний з них володіє повнотою Божественної сутності, однак ця сутність неподільна²⁹: Отець не породжений ніким і не походить ні від кого, Син споконвіку породжений від Отця³⁰, Святий Дух виходить від Отця і Сина³¹; усі Три неосяжні й безмежні, не мають початку і тому є одним Богом, Якого не можна розділити за природою й буттям, але їх можна розрізняти за особливими порівняльними якостями і особистісними відносинами. Це вчення про Трійцю є основою всього нашого життя з Богом і нашої залежності від Нього, і воно нам дає спокій та розраду.

1. 1Кор. 8:4-6; Повт.Зак. 6:4

2. Єр. 10:10; Іс. 48:12

3. Вих. 3:14

4. Ів. 4:24

5. 1Тим. 1:17; Повт.Зак. 4:15,16

6. 1Тим. 6:16
7. Мал. 3:6
8. 1Цар. 8:27; Єр. 23:23
9. Пс. 90:2
10. Бут. 17:1
11. Іс. 6:3
12. Пс. 114:11; Іс. 46:10
13. Прип. 16:4; Рим. 11:36
14. Вих. 34:6,7; Євр. 11:6
15. Неем. 9:32,33
16. Пс. 5:5,6
17. Вих. 34:7; Наум 1:2,3
18. Ів. 5:26
19. Пс. 148:13
20. Пс. 119:68
21. Йов 22:2,3
22. Рим. 11:34-36
23. Дан. 4:22,31,32
24. Євр. 4:13
25. Єзек. 11:5; Дії 15:18
26. Пс. 145:17

27. Об. 5:12-14

28. 1Ів. 5:7; Мт. 28:19; 2Кор. 13:14

29. Вих. 3:14; Ів. 14:11; 1Кор. 8:6

30. Ів. 1:14,18

31. Ів. 15:26; Гал. 4:6

3. БОЖА ПОСТАНОВА

1. Бог від вічності постановив у Самому Собі, відповідно до Своєї премудрої і святої волі, вільно і непорушно все, що коли-небудь станеться¹. Однак Він не є ні автором, ні співучасником² гріха; воля творіння не зазнає примусу, тому свобода або можливість вторинних причин не заперечується, але тільки утверджується³. У цьому виявляється мудрість Бога, Його влада і вірність у виконанні Своєї постанови⁴.

2. Хоча Бог знає усе, що може або могло б відбутися за тих чи інших передбачуваних обставин⁵, однак Він нічого не постановив з тієї причини, що Він передбачив

це, чи тому, що це все одно повинно було статися за таких обставин⁶.

3. Відповідно до Божої постанови, для проголошення Його слави, деякі люди й ангели призначені для вічного життя через Ісуса Христа⁷, на хвалу Його благодаті⁸; інші ж полишені на те, щоб жити у своєму гріху, що веде до справедливого осуду⁹ і вияву Божої справедливості.

4. Кількість ангелів та людей, що у такий спосіб визначені і призначені, є настільки певною і точною, що її неможливо ні збільшити, ні зменшити¹⁰.

5. Людей, призначених для вічного життя, Бог вибрав у Христі для вічної слави "перше закладин світу" у відповідності зі Своїм вічним і незмінним замислом, таємною радою і благоволінням Своєї волі. Бог вибрав їх лише по Своїй щедрій благодаті й любові¹¹, не приймаючи до уваги якостей самої людини як умову вибрання чи причину, що спонукала Його до цього¹².

6. Згідно із Своєю вічною волею, Бог не тільки призначив вибраних до слави, але й визначив всі засоби для досягнення цього¹³. Тому вибрані, що впали в Адамі, викуплені Христом¹⁴ та дієво покликані до віри

в Христа Його Духом, Який звершує Свої діла належного часу. Вони виправдані, усиновлені, освячені¹⁵ і збережені Його силою через віру до спасіння¹⁶. Ніхто інший не є викупленим Христом, дієво покликаним, виправданим, усиновленим, освяченим чи спасеним, окрім вибраних¹⁷.

7. Доктрину передвизначення, що є незбагненною таємницею, слід тлумачити та навчати з особливою поміркованістю та обережністю, щоб люди, які підкоряються волі Божій, виявленій в Його Слові, могли на основі їх дієвого покликання запевнитись у своєму вічному вибранні¹⁸. Це вчення повинно приносити хвалу Богу¹⁹ та спонукати до Його пошани, а також сприяти смиренності²⁰, старанності і радості усіх тих, хто щиро кориться Євангелії²¹.

1. Іс. 46:10; Еф. 1:11; Євр. 6:17; Рим. 9:15,18

2. Як. 1:13-15; 1Ів. 1:5

3. Дії 4:27,28; Ів. 19:11

4. Числ. 23:19; Еф. 1:3-5

5. Дії 15:18

6. Рим. 9:11-18

7. 1Тим. 5:21; Мт. 25:34

8. Еф. 1:5,6

9. Рим. 9:22,23; Юд. 4
10. 2Тим. 2:19; Ів. 13:18
11. Еф. 1:4,9,11; Рим. 8:30; 2Тим. 1:9; 1Сол. 5:9
12. Рим. 9:13-16; Еф. 2:5,12
13. 1Петр. 1:2; 2Сол. 2:13
14. 1Сол. 5:9,10
15. Рим. 8:30; 2Сол. 2:13
16. 1Петр. 1:5
17. Ів. 10:26, 17:9, 6:46
18. 1Сол. 1:4,5; 2Петр. 1:10
19. Еф. 1:6; Рим. 11:33
20. Рим. 11:5,6,20
21. Лк. 10:20

4. СТВОРЕННЯ

1. На початку Бог Отець, Син і Дух Святий¹ для прояву слави Своєї вічної сили², мудрості і доброти протягом шести днів створив світ і усе, що в ньому, видиме і невидиме, і все було "вельми добре"³.

2. Після цього Він створив людину, чоловіка і жінку⁴, наділивши їх розумною і безсмертною душею⁵ та зробивши їх здатними жити на славу Божу, для чого вони і були створені. Людина, будучи створеною за образом Божим у знанні, праведності і справжній святості⁶, маючи записаний у своєму серці⁷ закон Божий і силу виконувати його, могла і порушити його, користуючись свободою власної волі, яка була непостійною⁸.

3. Окрім закону, записаного в серцях створених чоловіка і жінки, вони одержали заповідь не споживати плодів від дерева пізнання добра і зла⁹. І поки вони дотримувались цієї заповіді, вони були щасливі, спілкуючись з Богом, та володарювали над усіма створіннями¹⁰.

1. Ів. 1:2,3; Євр. 1:2; Йов 26:13

2. Рим. 1:20

3. Кол. 1:16; Бут. 1:31

4. Бут. 1:27

5. Бут. 2:7

6. Еккл. 7:29; Бут. 1:26

7. Рим. 2:14,15

8. Бут. 3:6

9. Бут. 2:17

10. Бут. 1:26,28

5. БОЖЕ ПРОВИДІННЯ

1. Бог, благий Творець усього, у Своїй безмежній силі і мудрості підтримує, спрямовує, розпоряджається і керує всім матеріальним світом та усім творінням¹ від найбільшого до найменшого². Своїм премудрим і святим провидінням, безпомилковим передбаченням та вільною, незмінною радою Своєї волі Він завжди досягає тієї мети, для якої Його творіння й було створене, – на славу Його мудрості, сили, справедливості, безмежної доброти і милості³.

2. Хоча відповідно до Божих передбачення і постанови як першопричин усе збувається незмінно і неминуче⁴, так що нічого не відбувається випадково чи поза Його провидінням⁵, однак тим же провидінням Він визначає усім подіям відбуватися відповідно до природи вторинних причин, по необхідності, вільно чи в залежності від умов⁶.

3. У Своєму провидінні Бог використовує різні засоби⁷, однак Він вільний у Своєму бажанні діяти і без них⁸, вище них⁹ чи всупереч їм¹⁰.

4. Всемогутня сила, незбагненна мудрість і безмежна доброта Бога настільки глибоко виявляються в Його провидінні, що Його замисел охоплює навіть перше падіння і всі інші гріховні діяння як ангелів, так і людей¹¹, які відбуваються не просто з Його дозволу. Натомість і їх Він премудро і всесильно обмежує, визначає й обумовлює в Своїй милості¹² для досягнення Своїх найсвятіших цілей¹³. Однак гріховність діл походить тільки від самих створінь, а не від Бога, Який, будучи святим і праведним, не є і не може бути ані автором гріха, ані тим, хто схвалює його¹⁴.

5. Премудрий, праведний і милостивий Бог нерідко залишає Своїх дітей наодинці з тимчасовими різноманітними спокусами і допускає розбещеність у

їхніх серцях, щоб покарати їх за минулі гріхи чи ж розкрити їм приховану силу зіпсутості й облудності. Цим Він смиряє й упокорює їх, а також підводить для їхньої ж підтримки до повнішої й постійної залежності від Нього, щоб зробити їх більш пильними проти майбутніх проявів гріха, а також для інших праведних і святих цілей¹⁵. Тому все, що трапляється з кожним із Його вибраних, відбувається відповідно до Його призначення, для Його слави і для їхньої користі¹⁶.

6. Бог, як праведний Суддя, засліплює й ожорсточує нечестивих і безбожних людей за вчинений ними гріх¹⁷ і не тільки утримує від них Свою благодать, якою вони могли б просвітитись та яка б оживляла їхнє серце¹⁸, але іноді навіть забирає в них ті дари, що вони мали¹⁹, і залишаючи тоді, коли їхня розбещеність неминуче веде до гріха²⁰. До того ж таких людей Він видає їх же власним пожадливістям, спокусам цього світу і владі сатани²¹, так що вони ожорсточуються навіть за тих обставин, які Бог використовує для пом'якшення інших людей²².

7. Провидіння Боже простягається на все творіння і особливим чином звернене до Його церкви, розпоряджаючись всім для її блага²³.

1. Євр. 1:3; Йов 38:11; Іс. 46:10,11; Пс. 135:6

2. Мт. 10:29-31
3. Еф. 1:11,12
4. Дії 2:23
5. Прип. 16:33
6. Бут. 8:22
7. Дії 27:31, 44; Іс. 55:10,11
8. Ос. 1:7
9. Рим. 4:19-21
10. Дан. 3:27
11. Рим. 11:32-34; 2Сам. 24:1; 1Хрон. 21:1
12. 2Цар. 19:28; Пс. 76:10,11
13. Бут. 50:20; Іс. 10:6,7,12
14. Пс. 50:21; 1Ів. 2:16
15. 2Хрон. 32:25-31; 2Кор. 12:7-9
16. Рим. 8:28
17. Рим. 1:24-28; 11:7,8
18. Повт.Зак. 29:4
19. Мт. 13:12
20. Повт.Зак. 2:30; 2Цар. 8:12,13
21. Пс. 81:12,13; 2Сол. 2:10-12
22. Вих. 8:15,32; Іс. 6:9,10; 1Петр. 2:7,8

6. ГРІХОПАДІННЯ ЛЮДИНИ, ГРІХ І ПОКАРАННЯ ЗА НЬОГО

1. Незважаючи на те, що Бог створив людину праведною і досконалою, дав їй справедливий закон, що забезпечував життя за умови його дотримання, та попередив про загрозу смерті при його порушенні¹, людина недовго перебувала у славі. Сатана, використовуючи зміїну хитрість, спокусив Єву, а потім через неї й Адама, який без будь-якого примусу, вільно і свідомо порушив закон, даний їм від створення, і переступив заповідь, з'ївши заборонений плід². Цей вчинок Бог допустив, відповідно до Своєї мудрої і святої волі, маючи за мету використати це для Своєї ж слави.

2. Через цей гріх наші прабадьки, а разом з ними й ми, втратили свою праведність і єдність з Богом. Смерть увійшла в наше життя³: усі стали мертвими в гріхах⁴ та цілком оскверненими як душею, так і тілом⁵.

3. Оскільки наші прабатьки поклали початок усьому людству і, згідно Божого визначення, були його представниками, то всім їхнім нащадкам цей гріх ставиться за провину і передається зіпсована природа⁶. Люди, покоління за поколінням, зачинаються в гріху⁷ та за природою є дітьми гніву⁸ і служителями гріха; вони стали підвладні смерті⁹ і всім іншим стражданням – духовним, тимчасовим і вічним, – якщо тільки Господь Ісус не звільнить їх¹⁰.

4. Ця зіпсутість, внаслідок якої ми абсолютно не схильні, не здатні і ворожі до усього доброго та цілком прихильні до усього злого¹¹, викликає й інші вчинені людиною переступи¹².

5. Зіпсутість природи зберігається протягом життя й у відроджених духовно¹³. Хоча ця природа прощена й умертвлена через Христа, однак, як вона сама, так і її колишні бажання залишаються гріховними¹⁴.

1. Бут. 2:16,17

2. Бут. 3:12,13; 2Кор. 11:3

3. Рим. 3:23

4. Рим. 5:12 і далі

5. Тит 1:15; Бут. 6:5; Єр. 17:9; Рим. 3:10-19

6. Рим. 5:12-19; 1 Кор. 15:21,22,45,49

7. Пс. 51:7; Йов 14:4

8. Еф. 2:3

9. Рим. 6:20, 5:12

10. Євр. 2:14,15; 1Сол. 1:10

11. Рим. 8:7; Кол. 1:21

12. Як. 1:14,15; Мт. 15:19

13. Рим. 7:18,23; Екк. 7:20; 1Ів. 1:8

14. Рим. 7:23-25; Гал. 5:17

7. ЗАВІТ БОЖИЙ

1. Прірва між Богом і творінням настільки велика, що хоча розумні істоти повинні коритися Йому як своєму Творцю, однак вони ніколи не змогли б досягти нагороди – життя, якби не добровільна Божа милість, яку Він виявив через завіт¹.

2. Більше того, оскільки людина своїм падінням піддала саму себе прокляттю закону, то Господь уклав завіт благодаті², в якому пропонує грішникам життя і спасіння через Ісуса Христа, вимагаючи від них віри в Нього³, і обіцяє всім тим, хто призначений для вічного життя, Свого Святого Духа, щоб вони захотіли і змогли вірити⁴.

3. Цей завіт відкривається в Благій Вістці. Спочатку він був виявлений Адаму в обітниці спасіння через насіння жінки⁵, а потім відкривався в наступних епохах доти, доки його повне розкриття не завершилося в Новому Заповіті⁶. Цей завіт заснований на вічній угоді між Отцем і Сином про викуплення вибраних⁷. Всі нащадки Адама, що коли-небудь були врятовані, одержали життя і благословення безсмертя тільки благодаттю цього завіту, оскільки зараз людина не може бути прийнятою Богом на тих умовах, на яких Адам перебував у стані своєї невинності⁸.

1. Лк. 17:10; Йов 35:7,8

2. Бут. 2:17; Гал. 3:10; Рим. 3:20,21

3. Рим. 8:3; Мк. 16:15,16; Ів. 3:16

4. Єз. 36:26,27; Ів. 6:44,45; Пс. 110:3

5. Бут. 3:15

6. Євр. 1:1

7. 2Тим. 1:9; Тит 1:2

8. Євр. 11:6,13; Дії 4:12; Ів. 8:56; Рим. 4:1 і далі

8. ХРИСТОС-ПОСЕРЕДНИК

1. У Своєму відвічному замислі Бог призначив Господа Ісуса, Свого єдинородного Сина, у відповідності із завітом, укладеним між Ними, посередником між Богом і людиною¹; Пророком², Священиком³ і Царем⁴; Главою і Спасителем Церкви⁵; Спадкоємцем усього⁶ і Суддею світу⁷. Від вічності Бог дав Йому народ, щоб він був Його насінням і свого часу був викуплений, покликаний, виправданий, освячений і прославлений⁸.

2. Син Божий, друга Особа Святої Трійці, будучи правдивим і вічним Богом, сьйвом слави Отця, маючи одну сутність і будучи рівним Тому, Хто створив всесвіт, підтримує все і керує усім, коли настало виконання часу, прийняв людську природу з усіма її невід'ємними властивостями і загальними немочами⁹, не маючи,

однак, гріха¹⁰. Він був зачатий від Духа Святого в утробі діви Марії, коли Той зійшов на неї і сила Всевишнього обгорнула її; Він був народжений від жінки з коліна Юдиного, від насіння Авраама і Давида згідно Писання¹¹. Дві цілісні, справжні і відмінні одна від одної природи були нероздільно поєднані в одній Особі без будь-якого перетворення чи змішання; ця Особа є справжнім Богом і справжньою людиною, однак одним Христом, єдиним Посередником між Богом та людиною¹².

3. Господь Ісус у Своїй людській природі, поєднаній з Божественною, був безмірно освячений і помазаний Святим Духом¹³, зосередивши в Собі всі скарби премудрості й пізнання¹⁴. Отець зволів, щоб у Ньому перебувала вся повнота¹⁵, і щоб Син, будучи святим, невинним, непорочним¹⁶ і повним благодаті та істини¹⁷, міг досконало виконати служіння Посередника і Поручителя¹⁸. Це служіння Він не Сам поклав на Себе, але був покликаний до нього Отцем¹⁹, Який також віддав усю владу і суд у Його руки та дав Йому заповідь використовувати цю владу та звершувати суд²⁰.

4. Це служіння Господь Ісус Христос прийняв з цілковитою готовністю²¹ і досконало виконав його, підкорившись закону²². Він зазнав покарання, яке було призначене для нас, і яке ми самі повинні були понести

і перетерпіти²³. Він був учинений гріхом і прокляттям за нас²⁴, переносячи найжахливішу скорботу в душі і болісні страждання в тілі²⁵. Він був розп'ятий і помер, однак не побачив тління²⁶: на третій день Він воскрес з мертвих у тому ж тілі²⁷, в якому страждав²⁸, у якому Він також вознісся на небо²⁹, де сидить праворуч Свого Отця, заступаючись³⁰ за нас, і звідки Він повернеться судити людей і ангелів наприкінці віків³¹.

5. Господь Ісус Своїм досконалим послухом і приношенням Самого Себе в жертву, яку Він вічним Духом один раз приніс Богу, повністю задовольнив Боже правосуддя³², забезпечив примирення і придбав вічну спадщину в Царстві Небесному для всіх тих, кого дав Йому Отець³³.

6. Хоча ціна викуплення не була фактично сплачена Христом до Його втілення, однак його сила, дієвість і благословення передавалися вибраним в усі часи від початку світу в тих обітницях, прообразах і жертвах, у яких Він був виявлений і передвіщений як Насіння, Яке повинне вразити змія в голову³⁴, і Агнець, "заколений від закладин світу"³⁵, бо Він вчора, сьогодні і навіки Той Самий³⁶.

7. Христос як Посередник діє відповідно до обох Своїх природ, за допомогою кожної з них виконуючи те, що

властиве їй. Однак через єдність Його особи те, що властиво одній природі, подекуди приписується в Писанні особі, що позначена іншою природою³⁷.

8. До усіх тих, для кого Христос придбав вічне викуплення, Він безумовно і дієво застосовує і дарує його, заступаючись за них³⁸, з'єднуючи їх із Самим Собою Своїм Духом, відкриваючи їм у Своєму Слові таємницю спасіння, переконуючи їх вірити і коритися³⁹, керуючи їх серцями Своїм Словом і Духом⁴⁰ та перемагаючи всіх їхніх ворогів Своєю всемогутньою силою і мудрістю⁴¹, і досягає цього такими шляхами, які найбільш гармонізують з Його чудесним і незбагненим промислом. Все це Він звершує по вільній і абсолютній благодаті, що дається без будь-якої умови, яку б Він передбачив у вибраних і яка могла б спонукати Його до цього⁴².

9. Служіння посередника між Богом і людиною властиве тільки Христу, Що є Пророком, Священиком і Царем Церкви Божої. Це служіння не може ані повністю, ані частково перейти від Нього до будь-кого іншого⁴³.

10. Кількість і послідовність служінь Христа є суттєвими, оскільки через наше невідання ми потребуємо Його пророчого служіння⁴⁴; через наше

відчуження від Бога і недосконалість навіть найкращих наших служінь ми маємо потребу в Його священницькому служінні, яке примиряє нас з Богом і гідно представляє перед Ним⁴⁵; через наше небажання й повну нездатність повернутися до Бога і для нашого спасіння й захисту від духовних ворогів нам необхідне Його царське служіння, щоб переконувати, підкоряти, наближати, підтримувати, звільняти і зберігати нас для Небесного Царства⁴⁶.

1. Іс. 42:1; 1Петр. 1:19,20
2. Дії 3:22
3. Євр. 5:5,6
4. Пс. 2:6; Лк. 1:33
5. Еф. 1:22,23
6. Євр. 1:2
7. Дії 17:31
8. Іс. 53:10; Ів. 17:6; Рим. 8:30
9. Ів. 1:1,14; Гал. 4:4
10. Рим. 8:3; Євр. 2:14-17, 4:15
11. Мт. 1:22,23; Лк. 1:27,31,35
12. Рим. 9:5; 1Тим. 2:5
13. Пс. 45:8; Дії 10:38; Ів. 3:34

14. Кол. 2:3
15. Кол. 1:19
16. Євр. 7:26
17. Ів. 1:14
18. Євр. 7:22
19. Євр. 5:5
20. Ів. 5:22,27; Мт. 28:18; Дії 2:36
21. Пс. 39:8,9; Євр. 10:5-10; Ів. 10:18
22. Гал. 4:4; Мт. 3:15
23. Гал. 3:13; Іс. 53:6; 1Петр. 3:18
24. 2Кор. 5:21
25. Мт. 26:37,38; Лк. 22:44; Мт. 27:46
26. Дії 13:37
27. 1Кор. 15:3,4
28. Ів. 20:25,27
29. Мк. 16:19; Дії 1:9-11
30. Рим. 8:34; Євр. 9:24
31. Дії 10:42; Рим. 14:9,10; Дії 1:11; 2Петр. 2:4
32. Євр. 9:14, 10:14; Рим. 3:25,26
33. Ів. 17:2; Євр.9:15
34. 2Кор. 4:10; Євр. 4:2; 1Петр. 1:10,11; Бут. 3:15

35. Об. 13:8

36. Євр. 13:8

37. Ів. 3:13; Дії 20:28

38. Ів. 6:37, 10:15,16, 17:9; Рим. 5:10

39. Ів. 17:6; Еф. 1:9; 1Ів. 5:20

40. Рим. 8:9-14

41. Пс. 110:1; 1Кор. 15:25,26

42. Ів. 3:8; Еф. 1:8

43. 1Тим. 2:5

44. Ів. 1:18

45. Кол. 1:21; Гал. 5:17

46. Ів. 16:8; Пс. 110:3; Лк. 1:74,75

9. СВОБОДА ВОЛІ

1. Бог наділив волю людини природною свободою і силою діяти за своїм вибором; вона не примушується і

не обумовлюється ніякою природною необхідністю чинити добро або зло¹.

2. Людина в стані невинності мала волю і силу бажати і чинити те, що було добрим і приємним в очах Бога², однак вона була непостійною, тому могла втратити цей стан³.

3. Впавши в стан гріха, людина повністю втратила усяку здатність волі прагнути до духовного добра, що супроводжує спасіння⁴. Тому за своєю природою людина, будучи абсолютно не схильною до духовного добра і мертвою в гріху⁵, не здатна власними силами навернутися чи приготуватися до спасіння⁶.

4. Коли Бог наvertsає грішника і переводить його в стан благодаті, Він звільняє його від природного рабства гріха⁷ і винятково Своєю благодаттю дає йому здатність вільно прагнути і чинити духовне добро⁸. Однак через зіпсутість, що залишається в людині, вона бажає не тільки добра, але й зла⁹.

5. Досконалу і непохитну свободу у прагненні лише добра воля людини отримує тільки в стані слави¹⁰.

1. Мт. 17:12; Як. 1:14; Повр.Зак. 30:19
2. Екк. 7:29
3. Бут. 3:6
4. Рим. 5:6, 8:7
5. Еф. 2:1-5
6. Тит 3:3-5; Ів. 6:44
7. Кол. 1:13; Ів. 8:36
8. Флп. 2:13
9. Рим. 7:15-23
10. Еф. 4:13

10. ДІЄВЕ ПОКЛИКАННЯ

1. Тих, кого Бог призначив до життя, у встановлений час Він дієво прикликає¹ Своїм Словом і Духом вийти зі стану гріха і смерті, в якому вони перебувають за своєю природою, та прийняти благодать і спасіння через Ісуса Христа², просвітлюючи їх розум на

спасіння, щоб вони зрозуміли Його волю³; забираючи в них серце кам'яне і даруючи їм "серце із плоті"⁴; оновлюючи їхню волю, Своєю всемогутньою силою спонукаючи їх до добра і дієво навертаючи до Ісуса Христа⁵. Однак все це звершується Богом таким чином, що покликані приходять до Нього абсолютно вільно і невимушено, будучи підготовленими Його благодаттю⁶.

2. Це дієве покликання відбувається винятково вільною і особливою Божою благодаттю, а не на підставі чого-небудь, що заздалегідь передбачалося в людині або чим вона володіє⁷. Людина цілком пасивна, мертва у гріхах і переступах доти, доки вона не буде оживлена і оновлена Святим Духом⁸, завдяки Якому одержує здатність відповісти на цей поклик і прийняти благодать, запропоновану і передану в цьому покликанні, що і відбувається силою, анітрохи не меншою, ніж та, яка воскресила Христа з мертвих⁹.

3. Вибрані діти, що вмирають у ранньому віці, відроджуються і спасаються Христом через Дух¹⁰, Який діє коли, де і як хоче¹¹. Так буває і з усіма вибраними, які не можуть бути зовні покликаними через служіння Слова.

4. Інші люди, що не є вибраними, хоч і можуть бути покликані через служіння Слова і можуть пізнати на

собі загальну дію Духа¹², однак, не будучи дієво покликаними Отцем, вони не побажають і не зможуть щиро прийти до Христа, а тому вони не можуть спастися¹³. Ще менше можуть спастися люди, що не приймають християнську віру, хоч і виявляють старанність і пильність у тому, щоб побудувати своє життя відповідно до природи і законів тієї релігії, яку вони сповідують¹⁴.

1. Рим. 8:30; 11:7; Еф. 1:10,11; 2Сол. 2:13,14

2. Еф. 2:1-6

3. Дії 26:18; Еф. 1:17,18

4. Єз. 36:26

5. Повт.Зак. 30:6; Єз. 36:27; Еф. 1:19

6. Пс. 110:3; Пісн. 1:4

7. 2Тим 1:9; Еф. 2:8

8. 1Кор. 2:14; Еф. 2:5; Ів. 5:25

9. Еф. 1:19,20

10. Ів. 3:3-6

11. Ів 3:8

12. Мт. 22:14; 13:20,21; Євр. 6:4,5

13. Ів. 6:44,45,65; 1Ів. 2:24,25

14. Дії 4:12; Ів. 4:22, 17:3

11. ВИПРАВДАННЯ

1. Тих, кого Бог дієво прикликає, Він також виправдовує¹, але не вселяючи у них праведність, а прощаючи їхні гріхи, розглядаючи і приймаючи їх як праведних² не за що-небудь зроблене ними чи в них, а тільки заради Христа³. Вони виправдовуються не через власну віру чи будь-який інший прояв євангельського послуху, а через активний послух Христа всьому закону і через Його пасивний послух у Своїй смерті⁴, які Бог залічив вибраним в праведність з віри, яка походить не від них, а є даром Божим⁵.

2. Тому єдиним засобом виправдання є віра, що приймає Христову праведність та покладається на неї⁶. Поряд з цим у виправданій людині віра завжди супроводжується і всіма іншими євангельськими чеснотами; вона є не мертвою, а вірою, що чинна любов'ю⁷.

3. Христос Своїм послухом і смертю повністю сплатив вину усіх тих, хто виправданий. Своєю жертвою на хресті Він був підданий тому покаранню, яке повинні були понести вони, належно і повністю задовольнивши Божу справедливість заради них⁸. Але оскільки Він був відданий Отцем заради них, та оскільки Його послух і викуплення прийняті за них, причому як дар, а не за що-небудь наявне в них самих⁹, то їхнє виправдання відбувається тільки вільною благодаттю. Таким чином, як неухильна справедливість, так і рясна благодать Божа можуть бути прославлені у виправданні грішників¹⁰.

4. Від вічності Бог постановив виправдати усіх вибраних¹¹, і Христос, коли настало виповнення часу, вмер за їхні гріхи і воскрес для їхнього виправдання¹². Проте вони не є виправданими особисто доти, доки Дух Святий в призначений час не відкриє їм Христа¹³.

5. Бог продовжує прощати гріхи тих, хто виправданий¹⁴, і хоча вони ніколи не можуть позбавитись виправдання¹⁵, однак можуть через свої гріхи впасти в немилість Отця¹⁶. Тоді вони звичайно не бачать світло Його обличчя доти, поки не впокоряться, не сповідають свої гріхи, не попросять прощення і не відновлять свою віру і покаяння¹⁷.

6. Виправдання віруючих у часи Старого Заповіту було в усіх відношеннях тим же, що і виправдання віруючих у Новому Заповіті¹⁸.

1. Рим. 3:24, 8:30

2. Рим. 4:5-8, Еф. 1:7

3. 1Кор. 1:30,31; Рим. 5:17-19; Еф. 2:8-10

4. Флп. 3:8,9

5. Ів. 1:12; Рим. 5:17

6. Рим. 3:28

7. Гал. 5:6; Як. 2:17,22,26

8. Євр. 10:14; 1Петр. 1:18,19; Іс. 53:5,6

9. Рим. 8:32; 2Кор. 5:21

10. Рим. 3:26; Еф. 1:6,7; 2:7

11. Гал. 3:8; 1Петр. 1:2; 1Тим. 2:6

12. Рим. 4:25

13. Кол. 1:21,22; Тит 3:4-7

14. Мт. 6:12; 1Ів. 1:7-9

15. Ів. 10:28

16. Пс. 89:32-34

17. Пс. 32:5; Пс. 51; Мт. 26:75

12. УСИНОВЛЕННЯ

Усім виправданим Бог дарував у Його єдинородному Сині Ісусі Христі і заради Нього стати співучасниками благодаті усиновлення¹, якою вони зараховані до числа дітей Божих та користуються їх свободами і перевагами². Його Ім'я написане на них³; вони одержують дух усиновлення⁴, мають відвагу приступати до престолу благодаті та викликувати "Авва, Отче"⁵. Бог милосердний до них⁶, захищає⁷, забезпечує⁸ і карає їх як Батько⁹, однак ніколи не відкидає¹⁰; вони "запечатані на день викупу"¹¹ і успадковують обітниці як спадкоємці вічного спасіння¹².

1. Еф. 1:5; Гал. 4:4,5

2. Ів. 1:12; Рим. 8:17

3. 2Кор. 6:18; Об. 3:12

4. Рим. 8:15

5. Гал. 4:6; Еф. 2:18

6. Пс. 103:13

7. Прип. 14:26

8. 1Петр. 5:7

9. Євр. 12:6

10. Іс. 54:8,9; Плач 3:31

11. Еф. 4:30

12. Євр. 1:14, 6:12

13. ОСВЯЧЕННЯ

1. Ті люди, які поєднані з Христом, дієво покликані та духовно відроджені, в яких завдяки смерті і воскресінню Христа створені нове серце і новий дух, надалі реально й особисто освячуються¹ через Його смерть і воскресіння за допомогою Його Слова і Духа, що живе в них². Панування гріха зруйноване³, і окремі його похоті все більше і більше слабшають і умертвляються⁴, а самі відроджені люди все більше і

більше оживляються і зміцнюються у всіх чеснотах⁵, щоб на практиці виявляти справжню святість, без якої ніхто не побачить Господа⁶.

2. Це освячення охоплює всю людину⁷, однак є недосконалим у цьому житті. Залишки розбещеності і зіпсутості все ще не полишають жодну із сторін особистості⁸, через що відбувається постійна і непримиренна боротьба: "тіло бажає противного Духові, а Дух – противного тілу"⁹.

3. У цій боротьбі зіпсутість, що залишається, може тимчасово переважати¹⁰, однак завдяки постійній підтримці Христового Духа, Який освячує людину, відродження перемагає¹¹. Тому святі зростають у благодаті, вдосконалюючи святість у страху Божому, прагнучи до небесного життя в євангельському послуху всім заповідям, що Христос як Голова і Цар дав їм у Своєму Слові¹².

1. Дії 20:32; Рим. 6:5,6

2. Ів. 17:17; Еф. 3:16-19; 1Сол. 5:21-23

3. Рим. 6:14

4. Гал. 5:24

5. Кол. 1:11

6. 2Кор. 7:1; Євр. 12:14

7. 1Сол. 5:23

8. Рим. 7:18,23

9. Гал. 5:17, 1Петр. 2:11

10. Рим. 7:23

11. Рим. 6:14

12. Еф. 4:15,16; 2Кор. 3:18, 7:1

14. РЯТІВНА ВІРА

1. Благодать віри, що дозволяє вибраним увірувати на спасіння своїх душ, є працею Духа Христового в їхніх серцях¹ і найчастіше породжується служінням Слова². Віра зростає і зміцнюється за допомогою Слова, а також водохрещення і Вечері Господньої, молитви й інших засобів, визначених Богом³.

2. Завдяки цій вірі християнин переконується в істинності одкровення, даного в Слові, зважаючи на

авторитет Самого Бога⁴. Християнин також розуміє перевагу Слова над іншими писаннями і всім іншим на світі⁵, оскільки воно виявляє славу Бога в Його якостях, перевагу Христа в Його сутності і служіннях, силу і повноту Духа Святого в Його праці. Це дозволяє християнину повністю довірити свою душу істині, в яку він увірував⁶, відкликаючись на вчення, які містяться в Писанні, виявляючи послух заповідям і велінням⁷, із трепетом прислухаючись до серйозних попереджень⁸, приймаючи обітниці Божі щодо цього і майбутнього життя⁹. Проте найважливіші діяння рятівної віри мають безпосереднє відношення до Христа і виявляються у Його визнанні, прийнятті і шануванні як Єдиної основи виправдання, освячення і вічного життя через завіт благодаті¹⁰.

3. Ця віра, якою б вона не була – слабкою чи сильною¹¹ – навіть у найменшому прояві відрізняється за своєю суттю, як і будь-яка інша рятівна чеснота, від віри і загальної благодаті дочасних віруючих¹². І хоча вона нерідко піддається нападкам і слабшає, однак вона торжествує¹³, зростаючи в багатьох до цілковитої впевненості через Христа¹⁴, Який є Автором і Звершителем нашої віри¹⁵.

1. 2Кор. 4:13; Еф. 2:8

2. Рим. 10:14-17

3. Лк. 17:5; 1Петр. 2:2; Дії 20:32
4. Дії 24:14
5. Пс. 19:8-11; 119:72
6. 2Тим. 1:12
7. Ів. 15:14
8. Іс. 66:2
9. Євр. 11:13
10. Ів. 1:12; Дії 16:31; Гал. 2:20; Дії 15:11
11. Євр. 5:13,14; Мт. 6:30; Рим. 4:19,20
12. 2Петр. 1:1
13. Еф. 6:16; 1Ів. 5:4,5
14. Євр. 6:11,12; Кол. 2:2
15. Євр. 12:2

15. ПОКАЯННЯ В ЖИТТЯ І СПАСІННЯ

1. Тим вибраним, які навернулися в більш зрілому віці, проживши якийсь час у природному стані рабства пожадливіостям і розвагам, Бог дає покаєння в життя, дієво прикликаючи їх¹.

2. Оскільки немає жодної людини, яка б чинила добро й не грішила², і навіть найкращі люди внаслідок сили й оманливості своєї зіпсутості неспроможні протистояти спокусам і впадають у великі гріхи, то Бог у завіті благодаті милостиво передбачив, щоб віруючі, які грішать і падають, були відновлені через покаєння до спасіння³.

3. Справжнє покаєння – це євангельська благодать⁴, через яку людина, під впливом Духа Святого, усвідомлює різноманіття зла, що походить з її гріха, і вірою в Христа упокорює себе за це, переживає богоугодне каяття, відчуває ненависть до гріха і відразу до себе⁵, молячи про прощення і силу благодаті та спрямовуючи себе до такого життя, яким би вона догоджала Богу⁶.

4. Оскільки покаєння повинно продовжуватися протягом усього життя через недосконалість нашого "тіла смерті" та його проявів, то обов'язок кожної людини – каятися у всіх її окремих гріхах⁷.

5. В завіті благодаті для збереження віруючих на спасіння Бог через Христа передбачив, що хоча немає гріха, що був би настільки малий, що не заслуговував би осуду і прокляття⁸, однак немає і гріха настільки великого, що навів би осуд і прокляття на того, хто кається⁹. Цим пояснюється необхідність постійної проповіді покаяння.

1. Тит. 3:3-5

2. Екк. 7:20

3. Лк. 22:31,32

4. Зах .12:10; Дії 11:18

5. Єз. 36:31; 2Кор. 7:11

6. Пс. 119:6,128

7. Лк. 19:8; 1Тим. 1:13-15

8. Рим. 6:23

9. Іс. 1:16-18; 55:7

16. ДОБРІ ДІЛА

1. Добрими є тільки ті діла, які Бог заповів у Своєму святому Слові¹, а не ті, які не зазначені в Ньому і вигадані людьми зі сліпої ревності під виглядом добрих намірів².

2. Ці добрі діла, чинені у послуху Божим заповідям, є плодами й ознаками щирої і живої віри³. Ними віруючі виявляють свою подяку⁴, зміцнюють свою впевненість⁵, підтримують своїх братів, прикрашають сповідання Благої Вістки⁶, замикають вуста супротивників і прославляють Бога⁷, Яким вони створені в Христі Ісусі для добрих діл⁸, щоб, виявляючи свій плід – святість, – вони досягли кінця – вічного життя⁹.

3. Їхня здатність чинити добрі діла походить не від них самих, але повністю від Духа Христового¹⁰. Щоб бути спроможними чинити це, їм, окрім уже одержаних чеснот, необхідний дійсний вплив Того ж Святого Духа, Який викликає в них бажання і дії згідно Своєї волі¹¹. Однак вони не повинні через це ставати безтурботними і недбайливими, начебто вони не зобов'язані виконувати жодних обов'язків, хіба тільки внаслідок особливого спонукання від Духа. Вони повинні бути старанними і невтомними у тому, щоб розігрівати благодать Божу, яка дана їм¹².

4. Навіть ті віруючі, що у своєму послуху досягають найбільшої висоти, яка тільки можлива в цьому житті, знаходяться ще дуже далеко від того, щоб перевищити свої обов'язки і зробити більше, ніж вимагає Бог, тому що вони не чинять багато з того, що повинні¹³.

5. Ми нездатні навіть найкращими ділами заслужити прощення гріхів чи вічне життя з руки Божої через величезну невідповідність між ними і прийдешньою славою, і через безмежну відстань між нами і Богом, Якому нашими ділами ми не можемо ані принести користі, ані сплатити борг за наші минулі гріхи¹⁴. Зробивши все, що можемо, ми лише виконаємо свій обов'язок і надалі залишимося нікчемними рабами. Наші добрі діла походять від Духа Божого¹⁵, але при їх виконанні ми настільки запламовуємо і змішуємо їх із своєю слабкістю та недосконалістю, що вони не можуть встояти перед суворістю Божого іспиту¹⁶.

6. Незважаючи на це, душі віруючих приймаються через Христа, і їх добрі діла також приймаються через Нього¹⁷, але не тому, що в цьому житті вони цілком бездоганні і не підлягають осуду в очах Божих, а тому, що Він вирішив, бачачи їх у Сині Своїму, прийняти і винагородити те, що є щирим, хоча й супроводжується багатьма слабкостями і недоліками¹⁸.

7. Діла, чинені невідродженими людьми, можуть за своєю суттю відповідати тому, що заповів Бог, і бути корисними для них самих і для інших¹⁹. Проте ці діла не виходять із серця, очищеного вірою²⁰, і не здійснюються належним чином відповідно до Слова²¹ і для єдиної мети – слави Божої²². Тому вони є гріховними і не можуть ані догодити Богу, ані заслужити Його благодать²³. Попри це, нехтування ними є ще більш гріховним і неприємним Богу²⁴.

1. Мих. 6:8; Євр. 13:21

2. Мт. 15:9; Іс. 29:13

3. Як. 2:18-22

4. Пс. 116:12-14

5. 1Ів. 2:3-5; 2Петр. 1:5-11

6. Мт. 5:16

7. 1Тим. 6:1; 1Петр. 2:15; Флп. 1:11

8. Еф. 2:10

9. Рим. 6:22

10. Ів. 15:4,5

11. 2Кор. 3:5; Флп. 2:13

12. Флп. 2:12; Євр. 6:11,12; Іс. 64:7

13. Йов 9:2,3; Гал. 5:17; Лк. 17:10

14. Рим. 3:20; Еф. 2:8,9; Рим. 4:6

15. Лк. 17:10; Гал. 5:22,23

16. Іс. 64:6; Пс. 143:2

17. Еф. 1:5,6; 1Петр. 2:5

18. Мт. 25:21,23; Євр. 6:10

19. 2Цар. 10:30; 1Цар. 21:27-29

20. Бут. 4:5; Євр. 11:4-6

21. 1Кор. 13:1

22. Мт. 6:2-5

23. Ам. 5:21,22; Рим. 9:16; Тит 3:5

24. Йов 21:14,15; Мт. 25:41-43

17. СТІЙКІСТЬ СВЯТИХ ДО КІНЦЯ

1. Ті, кого Бог прийняв в Улюбленому, дієво покликав і освятив Своїм Духом, кому Він дав дорогоцінну віру Своїх вибраних, не можуть ані цілком, ані остаточно відпасти від благодаті, натомість вони неодмінно будуть

залишатися в ній до кінця і будуть навіки врятовані, переконуючись, що дари і покликання Божі – непорушні. Тому Він, як і раніше, породжує і зміцнює в них віру, покаяння, любов, радість, надію і всі чесноти Духа, що ведуть до безсмертя¹. Хоча багато бур і негод повстають і воюють супроти них, однак вони ніколи не зможуть відірвати їх від тієї основи і скелі, на якій вони утверджені. Незважаючи на те, що через невір'я і спокуси сатани помітний образ світла і любові Божої може на деякий час затуманитись і сховатись від них², однак Бог залишається Таким же, і вони неодмінно будуть збережені Його силою на спасіння, в якому будуть насолоджуватися придбаними благами, будучи від вічності записаними в книзі життя і на Його долонях³.

2. Ця стійкість святих до кінця залежить не від їхньої власної свободи волі, а від незмінності постанови про вибрання⁴, що виходить з вільної і незмінної любові Бога Отця, від дієвості заслуг і посередництва Ісуса Христа та єднання з Ним⁵, від клятви Бога⁶, від перебування Його Духа і насіння Бога в них⁷, від природи завіту благодаті⁸, непорушність якого впливає з усього вище переліченого.

3. Святі можуть, внаслідок спокус сатани і цього світу, внаслідок переважання зіпсутості і розбещеності, що залишаються в них, і нехтування засобами духовного

збереження, впадати в тяжкі гріхи і певний час залишатися в них¹⁰, через що накликають на себе гнів Божий і засмучують Святого Духа. Тоді затьмарюється їхня радість в Господі¹¹, потерпають їхні чесноти і спокій, їхні серця озлобляються, а совість – ушкоджується¹², вони заподіюють біль іншим і є спотиканням для них, накликаючи на самих себе тимчасове покарання¹³. Та все ж вони відновлять своє покаяння і будуть збережені через віру в Христа Ісуса до кінця¹⁴.

1. Ів. 10:28,29; Флп. 1:6; 2Тим. 2:19; 1Ів. 2:19

2. Пс. 89:32,33; 1Кор. 11:32

3. Мал. 3:6

4. Рим. 8:30, 9:11-16

5. Рим. 5:9,10; Ів. 14:19

6. Євр. 6:17,18

7. 1Ів. 3:9

8. Єр. 32:40

9. Мт. 26:70-74

10. Іс. 64:5-9; Еф. 4:30

11. Пс. 51:12-14

12. Пс. 32:3,4

13. 2Сам. 12:14

18. ВПЕВНЕНІСТЬ У БЛАГОДАТІ І СПАСІННІ

1. Хоча дочасні віруючі та інші невідроджені люди можуть обманювати себе безпідставними сподіваннями і тілесними припущеннями, що вони користуються особливою милістю Бога і є спасеними, однак їх надія даремна¹. Ті ж, хто воістину вірить у Господа Ісуса і щиро любить Його, намагаючись ходити перед Ним у добрій совісті, можуть у цьому житті мати безсумнівну впевненість, що вони перебувають у стані благодаті, і радіти в надії слави Божої², а вона ніколи не засоромить³.

2. Ця впевненість заснована не на припущенні, що ґрунтується на помилковій надії, але є непохитним запевненням віри⁴, утвердженої на крові і праведності Христа⁵, а також на внутрішньому свідченні тих чеснот Духа, щодо яких дані обітниці⁶. Ця впевненість заснована і на свідченні Духа усиновлення, Який

відкриває духу нашому, що ми – діти Божі⁷. В результаті наше серце зберігається в смиренні та святості⁸.

3. Непорушна впевненість не настільки пов'язана із сутністю віри, щоб бути неминучим переживанням в житті віруючого. Трапляється, що йому доводиться довго чекати і приборкувати багато труднощів, перш ніж він знайде її⁹. Однак, одержавши здатність від Духа розуміти те, що дано йому від Бога, віруючий може без особливого одкровення, правильно використовуючи надані засоби, досягти цієї впевненості¹⁰. Тому обов'язок кожного з якнайбільшою старанністю утверджувати своє покликання й вибрання, щоб через це серце могло наповнюватись миром і радістю в Святому Дусі, любов'ю і подякою Богу, силою і бадьорістю при виконанні послуху, що є справжнім плодом цієї впевненості¹¹, яка далека від того, щоб схиляти людей до байдужості¹².

4. У справжніх віруючих їхня впевненість у спасінні може на певний час похитатись, ослабнути чи втратитись внаслідок недбалості в її збереженні¹³, впадання в якийсь особливий гріх, що ранить совість і засмучує Духа¹⁴, в результаті якоїсь раптової чи сильної спокуси¹⁵ або через те, що Бог ховає від людини світло Свого обличчя і дозволяє навіть тим, хто боїться Його, ходити в темряві й не мати світла¹⁶. Однак вони ніколи

не позбавляються насіння Божого¹⁷ і життя віри¹⁸, любові Христа і братів, сердечної щирості і усвідомлення своєї вини. Тому при дії Святого Духа ця впевненість може у відповідний час відновитись¹⁹, а до цього вони завжди оберігаються від повного розпачу²⁰.

1. Йов 8:13,14; Мт. 7:22,23
2. 1Ів. 1:2,3, 3:14-24, 5:13
3. Рим. 5:2-5
4. Євр. 6:11,19
5. Євр. 6:17,18
6. 2Петр. 1:4-11
7. Рим. 8:15,16
8. 1Ів. 3:1-3
9. Іс. 50:10; Пс. 88, 77:1-11
10. 1Ів. 4:13; Євр. 6:11,12
11. Рим. 5:1-5, 14:17; Пс. 119:32
12. Рим. 6:1,2; Тит 2:11-14
13. Пісн. 5:2-6
14. Пс. 51:8-14
15. Пс. 116:12, 77:6,7, 31:23
16. Пс. 30:8

17. 1Ів. 3:9

18. Лк. 22:32

19. Пс. 42:5-11

20. Плач 3:26-31

19. ЗАКОН БОЖИЙ

1. Бог дав Адаму закон загального послуху, записаний у його серці, і чітку заповідь не вживати з плодів дерева пізнання добра і зла¹. Цим Він зобов'язав Адама і все його потомство виявляти особистий, повний, суворий і постійний послух², пообіцяв життя за умови виконання і попередив про смерть у випадку його порушення, при цьому наділивши людину силою і здатністю дотримувати його³.

2. Закон, що спочатку був записаний у серце людини, залишився досконалим зразком праведності і після гріхопадіння⁴; він був переданий Богом на горі Сінай у десятих заповідях, записаних на двох скрижалях,

перші чотири з який містили опис наших обов'язків перед Богом, а інші шість вказували на наші зобов'язання один перед одним⁵.

3. Крім цього закону, який зазвичай називають моральним, Бог дав народу ізраїльському обрядові закони, які містили символічні обряди, що частково стосувались богослужіння, яке було прообразом Христа, Його якостей, діл, страждань і благ⁶, а частково вказували на моральні обов'язки⁷. Всі обрядові закони були встановлені тільки до часу, коли Ісус Христос, Правдивий Месія і єдиний Законодавець, наділений відповідною владою від Отця, відмінив і скасував їх⁸.

4. Бог також дав ізраїльтянам судові закони, що втратили силу зі зміною положення цього народу і тепер не є обов'язковими ні для кого; однак викладені в цих законах принципи справедливості можуть застосовуватись і в наші дні⁹.

5. Моральний закон назавжди зобов'язує як виправданих, так і невіруючих людей¹⁰, коритися йому і робити це не тільки з поваги до його змісту, але й зважаючи на авторитет Бога Творця, Що дав його¹¹. Христос у Євангелії жодним чином не скасовує, але ще більш зміцнює це зобов'язання¹².

6. Хоча справжні віруючі не знаходяться під законом як під завітом діл, щоб через нього бути виправданими чи засудженими¹³, однак закон приносить величезну користь для всього людства як життєве правило, що виявляє людям волю Божу, вказує на їхні обов'язки, скеровуючи і зобов'язуючи жити відповідно до них, розкриваючи також гріховну зіпсутість їх природи, серця і життя. Тому, використовуючи закон для самоперевірки, люди можуть досягти глибшого усвідомлення власної гріховності, більшої смиренності і ненависті до гріха¹⁴, яснішого розуміння своєї потреби в Христі та досконалого послуху, який Він виявив стосовно закону. Закон також корисний для відроджених, щоб приборкувати і придушувати їхню розбещеність, оскільки він забороняє гріх, вказуючи, чого заслуговують їхні гріхи, яке нещастя може спричинити гріх в житті віруючої людини, навіть незважаючи на те, що вона звільнена від прокляття і незмінної суворості закону. Його обітниці також показують людям Боже схвалення послуху і ті благословення, які можна чекати за його прояв, хоч саме благословення не дається їм за законом, як згідно завіту діл. Тому, якщо людина, зважаючи на вимоги закону, чинить добро і ухиляється від злого, це не значить, що вона знаходиться під законом, а не під благодаттю¹⁵.

7. Вищезгадане використання закону не суперечить благодаті Євангелії, але гармонійно узгоджується з

нею¹⁶, і Дух Христов підкоряє волю людини і робить її здатною невимушено і з радістю виконувати виявлену в законі волю Божу¹⁷.

1. Бут. 1:27; Екк. 7:29
2. Рим. 10:5
3. Гал. 3:10-12
4. Рим. 2:14,15
5. Повт.Зак. 10:4
6. Євр. 10:1; Кол. 2:17
7. 1Кор. 5:7
8. Кол. 2:14-17; Еф. 2:14-16
9. 1Кор. 9:8-10
10. Рим. 13:8-10; Як. 2:8-12
11. Як. 2:10,11
12. Мт. 5:17-19; Рим. 3:31
13. Рим. 6:14; Гал. 2:16; Рим. 8:1, 10:4
14. Рим. 3:20; 7:7 і далі
15. Рим. 6:12-14; 1Петр. 3:8-13
16. Гал. 3:21
17. Єзек. 36:27

20. ЄВАНГЕЛІЯ І МІРА ЇЇ БЛАГОДАТІ

1. Оскільки завіт діл був порушений гріхом і не може принести життя, то Бог дав обітницю про Христа, насіння жінки, як засіб покликання вибраних і народження в них віри і покаяння¹; в цій обітниці викладена Євангелія, яка є єдиним шляхом для навернення і спасіння грішників².

2. Ця обітниця про Христа і спасіння через Нього виявлена тільки в Слові Божому³. Ні діла творіння, ні провидіння разом із природним розумом не відкривають Христа і Його благодать звичайним чи потаємним чином⁴. Тому люди, позбавлені Його одкровення, що дарується за обітницею через Євангелію, не зможуть досягти віри чи покаяння⁵.

3. Одкровення грішникам Євангелії, що містить як обітниці, так і заповіді виявляти послух Творцю, по частинам давалось у різні часи лише по суверенній волі

і благоволінню Бога⁶. Воно не давалось на підставі поліпшення природних якостей людей чи просвітлення їхнього розуму, чого ніхто ніколи не досяг і не міг досягнути⁷. Тому в усі часи проповідь Євангелії лунала до окремих людей і народів у різному обсязі і формі відповідно до волі Божої.

4. Євангелія є єдиним зовнішнім засобом одкровення Христа і Його благодаті та виявляє їх достатньо для спасіння. Однак для того, щоб люди, мертві через власні провини й гріхи, могли відродитись й ожити, потрібно ще й дієвий, нездоланний вплив Духа Святого на всю душу⁸. Нічим іншим навернути людину до Бога неможливо⁹.

1. Бут. 3:15

2. Об. 13:8

3. Рим. 1:17

4. Рим. 10:14-17

5. Прип. 29:18; Іс. 25:7; 60:2,3

6. Пс. 147:9; Дії 16:7

7. Рим. 1:18-32

8. Пс. 110:3; 1Кор. 2:14; Еф. 1:19,20

9. Ів. 6:44; 2Кор. 4:4-6

21. ХРИСТІЯНСЬКА СВОБОДА І СВОБОДА СОВІСТІ

1. Свобода, яку, згідно Євангелії, Христос придбав для віруючих, передбачає їхнє звільнення від провини гріха¹ та осудливого гніву Божого, від суворості і прокляття закону та нинішніх злих і лукавих часів², від рабства сатани³ і влади гріха⁴, від зла і горя в скорботах⁵, від страху і жала смерті⁶ і вічних мук⁷. Ця свобода також полягає в їхньому вільному спілкуванні з Богом і послуху Йому, який впливає не з рабського страху⁸, а з простої і щирої дитячої любові й добровільного бажання⁹. Ця свобода є ширшою, ніж у часи Закону¹⁰, оскільки християни звільнені і від тягара обрядового закону, якому була підлегла єврейська громада; вони виявляють більшу відвагу, звертаючись до престолу благодаті, а також володіють можливістю більш повного і вільнішого спілкування з Духом Божим¹¹.

2. Один тільки Бог є Господом совісті¹². Він залишив її вільною від доктрин і людських заповідей, які

суперечать Його Слову чи не містяться в ньому¹³. Тому вірити таким доктринам чи коритися таким заповідям – значить зрадити справжню свободу совісті¹⁴, а вимагати беззастережної віри, абсолютного і сліпого послуху – значить порушувати свободу совісті і суперечити здоровому глузду¹⁵.

3. Ті, хто під виглядом християнської свободи грішать чи плекають гріховні бажання, перекручують цим самим основне призначення благодаті Євангелії на свою гибель¹⁶, руйнуючи зміст і мету християнської свободи, яка полягає в тому, щоб ми, будучи врятованими від рук усіх наших ворогів, могли безстрашно служити Господу, ходити перед Ним у святості і праведності впродовж усього нашого життя¹⁷.

1. Гал. 3:13

2. Гал. 1:4

3. Дії 26:18

4. Рим. 8:3

5. Рим. 8:28

6. 1Кор. 15:54-57

7. 1Сол. 1:10

8. Рим. 8:15

9. Лк. 1:73-75; 1Ів. 4:18

10. Гал. 3:9-14

11. Ів. 7:38,39; Євр. 10:19-21

12. Як. 4:12; Рим. 14:4

13. Дії 4:19, 5:29; 1Кор. 7:23; Мт. 15:9

14. Кол. 2:20-23

15. 1Кор. 3:5; 2Кор. 1:24

16. Рим. 6:1,2

17. Гал. 5:13; 2Петр. 2:18-21; Лк. 1:74,75

22. РЕЛІГІЙНЕ ПОКЛОНІННЯ І ДЕНЬ ВІДПОЧИНКУ

1. Природний розум підказує, що існує справедливий і благий Бог, Який панує і неподільно владарює над усім. Тому Його слід боятися, любити, славити, прикликати, вірити в Нього і служити Йому всім серцем, усією душею і всією силою¹. Єдиний прийнятний спосіб поклоніння правдивому Богу встановлений Ним Самим², а тому обмежений Його власною волею, яку Він Сам виявив. Йому не можна поклонялися, керуючись

людською уявою, винахідливістю чи вказівками сатани, використовуючи будь-які видимі образи чи щось інше, про що не зазначено в Священному Писанні³.

2. Людині слід шанувати Бога Отця, Сина і Духа Святого⁴, поклоняючись тільки Йому одному. Не можна поклонятися ні ангелам, ні святим, ні іншому творінню⁵. З часу гріхопадіння не можна поклонятися без посередника⁶; і ним не може бути ніхто, крім Христа⁷.

3. Молитва з подякою є однією зі складових природного поклоніння, і Бог вимагає її від усіх людей⁸. Але щоб бути прийнятою, молитва повинна звершатися в Ім'я Сина⁹, у Дусі Святому¹⁰, відповідно до Його волі¹¹, свідомо, із благоговінням, смиренністю, ревністю, вірою, любов'ю і постійністю. Коли ж молитва звершується в присутності інших людей, вона повинна промовлятися на зрозумілій для них мові¹².

4. Молитися слід про дозволене і про людей, що живуть зараз, а також про тих, які будуть жити в майбутньому¹³. Не можна молитися ні за померлих¹⁴, ні за тих, хто вчинив "гріх на смерть"¹⁵.

5. Читання Писання¹⁶, проповідь і слухання Слова Божого¹⁷, навчання і напоумлення один одного псалмами, славослів'ям і духовними піснями, виконання їх Господу із благодаттю в наших серцях¹⁸, проведення

водохрещення¹⁹ і Вечері Господньої²⁰, є частинами релігійного поклоніння Богу, що повинно звершуватись в послуху Йому, з розумінням, вірою, благоговінням і богоугодним страхом. В особливих випадках його слід проводити в пості²¹, зі справжньою смиренністю і щирою подякою, що повинно виливатися у святій і побожній формі²².

6. Ні молитва, ні будь-яка інша частина релігійного поклоніння в епоху Євангелії не пов'язана з визначеним місцем і не стає більш прийнятною, зважаючи на місце, на якому вона відбувається чи до якого звернена. Богу слід поклонятися всюди у дусі та істині²³: щоденно²⁵ зі своєю родиною²⁴, поодинокі²⁶, а також урочисто на загальних зібраннях, якими не варто легковажити, уникати чи залишати, адже Бог Своїм Словом і провидінням закликає нас до того, щоб ми відвідували їх²⁷.

7. Відповідно до Божої постанови, певний час повинен приділятися для поклоніння Господу, і у Своєму Слові у високоморальній і вічній заповіді, обов'язковій для всіх людей у всі часи, Бог визначив один із семи днів тижня як день відпочинку, щоб цей день був освяченим для Нього²⁸. Від початку світу і до воскресіння Христа цим днем був останній день тижня, а після воскресіння – перший день тижня, що називається днем Господнім²⁹; він повинен дотримуватись до кінця цього світу як

християнська субота, оскільки дотримання останнього дня тижня було скасовано.

8. День відпочинку освячується тоді, коли люди після відповідного приготування їх сердець та завчасного впорядкування своїх домашніх справ не тільки перебувають у святому відпочинку весь день, утримуючись від звичних справ, слів та думок на світські чи розважальні теми³⁰, але й проводять весь час в загальному та особистому поклонінні Богу, виконують належні обов'язки та чинять діла милосердя³¹.

1. Єр. 10:7; Мк. 12:33

2. Повт. Зак. 12:32

3. Вих. 20:4-6

4. Мт. 4:9,10; Ів. 4:23; Мт. 28:19

5. Рим. 1:25; Кол. 2:18; Об. 19:10

6. Ів. 14:6

7. 1Тим. 2:5

8. Пс. 95:1-7, 65:3

9. Ів. 14:13,14

10. Рим. 8:26

11. 1Ів. 5:14

12. 1Кор. 14:16,17
13. 1Тим. 2:1,2; 2Сам. 7:29
14. 2Сам. 12:21-23
15. 1Ів. 5:16
16. 1Тим. 4:13
17. 2Тим. 4:2; Лк. 8:18
18. Кол. 3:16; Еф. 5:19
19. Мт. 28:19,20
20. 1Кор. 11:26
21. Ест. 4:16; Йоїл 2:12
22. Вих. 15:1-19; Пс. 107
23. Ів. 4:21; Мал. 1:11; 1Тим. 2:8
24. Дії 10:2
25. Мт. 6:11; Пс. 55:17,18
26. Мт. 6:6
27. Євр. 10:25; Дії 2:42
28. Вих. 20:8
29. 1Кор. 16:1,2; Дії 20:7; Об. 1:10
30. Іс. 58:13; Неем. 13:15-22
31. Мт. 12:1-13

23. ЗАКОННІ КЛЯТВИ Й ОБІТНИЦІ

1. Законна клятва є частиною релігійного поклоніння, коли людина, що клянеться в істині, праведності і справедливості, урочисто прикликає Бога бути свідком клятви¹ і судити відповідно до її істинності чи фальшивості².

2. Люди повинні клястися лише Іменем Бога; використовуючи Його з належним святим страхом і благоговінням. Тому клястися цим славним і страшним Іменем або чимось іншим необдумано і всує – гріховно, і до такої клятви слід ставитись з відразою³. Однак в особливо важливих питаннях для підтвердження істини і припинення суперечки Слово Боже надає право використовувати клятву⁴; тому законна клятва, що накладається законною владою в подібних питаннях, правомірна⁵.

3. Усякий, хто дає дозволенау Словом Божим клятву, повинен серйозно обміркувати значення такого

важливого акту і не вимовляти нічого, окрім того, в істинності чого він переконаний. Необдумані, помилкові і даремні клятви накликають гнів Господа, і через них земля в жалобі⁶.

4. Клятву варто давати простими і зрозумілими словами, що виключають двозначність і можливі застереження⁷.

5. Обітниця, яка не може даватись ніякому творінню, а лише Богу, повинна виконуватись із усією релігійною старанністю і вірністю⁸; чернечі ж обітниці католицької церкви про довічну безшлюбність⁹, виняткову бідність¹⁰ і послух не тільки далекі від того, щоб бути ступенями вищої досконалості, але й взагалі є забобонними і гріховними пастками, потрапляти в які християнину не слід¹¹.

1. Вих. 20:7; Повт.Зак. 10:20; Єр. 4:2

2. 2Хр. 6:22,23

3. Мт. 5:34-37; Як. 5:12

4. Євр. 6:16; 2Кор. 1:23

5. Неем. 13:25

6. Лев. 19:12; Єр. 23:10

7. Пс. 24:4

8. Пс. 76:12; Бут. 28:20-22

9. 1Кор. 7:2,9

10. Еф. 4:28

11. Мт. 19:11

24. ЦИВІЛЬНА ВЛАДА

1. Бог, верховний Господь і Цар усього всесвіту, постановив, щоб цивільні влади підкорялися Йому і керували людьми для Його власної слави і суспільного блага. Для цього Він наділив їх силою зброї, призначеної для захисту і заохочення добродійців та для покарання правопорушників¹.

2. Християнам дозволено приймати на себе і виконувати обов'язки вищих посадових осіб, коли їх запрошують до цього. При виконанні цих обов'язків вони особливо повинні відстоювати справедливість і сприяти збереженню миру² згідно із справедливими законами кожної держави чи республіки. Тому для

досягнення цього вони можуть і в епоху Нового Завіту законно вести війну на справедливих підставах і в необхідних випадках³.

3. Оскільки цивільні влади встановлені Богом для досягнення вищезгаданих цілей, то покора усім їхнім законним постановам повинна виявлятися нами в Господі не тільки через страх покарання, але й по совісті⁴. Потрібно підносити молитви за царів і за всіх наділених владними повноваженнями, щоб ми могли проводити тихе й безтурботне життя у благочесті й чистоті⁵.

1. Рим. 13:1-14

2. 2Сам. 23:3; Пс. 82:3,4

3. Лк. 3:14

4. Рим. 13:5-7; 1Петр. 2:17

5. 1Тим. 2:1,2

25. ШЛЮБ

1. Шлюб укладається між одним чоловіком і однією жінкою; недозволено для чоловіка мати більше однієї дружини, як і для жінки недозволено мати більше одного чоловіка¹.

2. Шлюб був заснований для взаємної допомоги чоловіка і дружини², для поповнення людства законнонародженими дітьми³ і для запобігання аморальності⁴.

3. Всі люди, здатні прийняти виважене рішення про створення сім'ї⁵, мають законне право одружуватися; однак християнин зобов'язаний укласти шлюб тільки з тими, хто в Господі⁶. І тому ті, хто сповідує істинну релігію, не повинні одружуватися з невірними чи ідолопоклонниками; благочестиві не повинні схилитися під чуже ярмо, укладаючись шлюб із тими, хто веде нечестиве, аморальне життя чи підтримує єресі, що підлягають осуду⁷.

4. Шлюб не можна укласти між людьми вузького родинного кола, тому що він заборонений у Слові⁸. Кровозмісні шлюби ніколи не можуть стати законними ні за взаємною згодою сторін, ні за людським законом. Ці люди не можуть жити разом як чоловік і дружина⁹.

1. Бут. 2:24; Мал. 2:15; Мт. 19:5,6
2. Бут. 2:18
3. Бут. 1:28
4. 1Кор. 7:2,9
5. Євр. 13:4; 1Тим. 4:3
6. 1Кор. 7:39
7. Неем. 13:25-27
8. Лев. 18
9. Мк. 6:18; 1Кор. 5:1

26. ЦЕРКВА

1. Вселенська, або всесвітня, Церква, яку ще називають невидимою (стосовно внутрішньої праці Духа й істини благодаті), складається з повного числа вибраних, які були, є і будуть зібрані в одне ціле,

підкоряючись Христу – Главі Церкви, яка є нареченою, тілом і повнотою Того, Хто наповняє все усім¹.

2. Усі люди, що сповідують євангельську віру і послух Богу через Христа відповідно до Євангелії, що не руйнують і не спотворюють своє віровизнання оманами чи негідним поведженням, є видимими святими і можуть називатися ними²; саме з таких людей повинні складатися всі помісні громади³.

3. Навіть самі бездоганні церкви під небесами припускаються помилок⁴; а деякі з них виродилися настільки, що перестали бути церквами Христа і перетворилися в синагоги сатани⁵. Проте Христос завжди мав і матиме в цьому світі Своє Царство, що складається з тих, хто вірує в Нього і визнає Його Ім'я⁶.

4. Господь Ісус Христос є Главою церкви, і в Ньому, відповідно до постанови Отця, зосереджена вся влада для покликання, заснування, порядку і керування церквою⁷. Папа римський жодним чином не може бути главою церкви, але він є тим антихристом, людиною гріха і сином погибелі, що противиться Богу і звеличує себе в церкві; його Господь винищить по пришестві Своєму⁸.

5. Здійснюючи довірену Йому владу, Господь Ісус прикликає до Себе зі світу через Слово і Свій Дух тих, які дані Йому Отцем⁹, щоб вони ходили перед Ним у послуху так, як Він наказує у Своєму Слові¹⁰. Покликаним таким чином Він велить об'єднатися у громади чи церкви, заради взаємної настанови і проведення належним чином богослужінь, які відповідно до Його вимог повинні відбуватися в цьому світі¹¹.

6. Члени цих церков є святими за покликом та видимим проявом їх послуху цьому поклику Христа у своєму віровизнанні та способі життя¹². Вони охоче погоджуються жити і діяти спільно відповідно до веління Христа, віддаючи себе Господу й один одному з волі Божої у відкритій покорі постановам Євангелії¹³.

7. Кожній з цих церков, заснованих відповідно до Його Слова, Він дав усю владу й авторитет для підтримки дисципліни й порядку в служінні. Він також дав їм повеління і правила для належного і правильного використання і здійснення цієї влади¹⁴.

8. Кожна помісна церква, утворена і організована відповідно до волі Христа, складається зі служителів і членів. Служителі Божі, єпископи, чи пресвітери, і диякони обираються на служіння церквою. Вони

поставлені для того, щоб звершувати постанови (хрещення і вечерю Господню) та виконувати пасторські обов'язки, які Господь довірив їм і які Він закликає дотримувати до кінця віку¹⁵.

9. Шляхом, встановленим Христом для покликання будь-якого віруючого, підготовленого відповідним чином і сповненого Духом Святим, на служіння єпископа, чи пресвітера у церкві, є обрання його загальним церковним голосуванням¹⁶, а також його урочиста посвята з постом, молитвою і покладанням рук пресвітерів церкви, якщо вони уже є у ній¹⁷. Диякон повинен обиратися таким же загальним голосуванням і посвячуватися на служіння з молитвою і таким же покладанням рук¹⁸.

10. Праця пасторів полягає в тому, щоб постійно перебувати в служінні Христу в Його церквах, у служінні Словом і в молитві, дбаючи про довірені їм душі, про що пізніше прозвітують Господу¹⁹. На церквах, яким вони служать, лежить обов'язок не тільки виявляти їм повагу, але й розділяти з ними всяке добро відповідно до їхньої змоги²⁰, щоб пастори мали достатнє забезпечення, не займалися світською роботою²¹, і могли виявляти гостинність до інших²². Цього вимагає природний закон і чітке розпорядження нашого Господа Ісуса, Який повелів, щоб проповідники Євангелії жили з Євангелії²³.

11. Хоча служіння єпископів, або пасторів, церков передбачає наполегливу проповідь Слова, однак це не є лише їх особистою справою. Інші віруючі, сповнені Духом Святим і придатні для цього служіння, настановлені і покликані церквою, можуть і повинні проповідувати²⁴.

12. Оскільки усі віруючі зобов'язані приєднатися до певних церков відповідно до їхніх можливостей, то всі допущені до церковних привілеїв знаходяться також під наглядом церкви і підкоряються їй на основі правила, встановленого Христом²⁵.

13. Члени церкви внаслідок якої-небудь образи, нанесеної їм, виконавши свій обов'язок стосовно людини, що їх скривдила, не можуть порушувати церковний порядок чи уникати церковних зібрань, відмовлятися від участі в постановах (водохрещенні й Вечері Господній) через образу, але повинні покладатись на Христа в очікуванні подальшого розгляду цієї справи в церкві²⁶.

14. Кожна церква і всі її члени зобов'язані постійно молитися про благо і процвітання всіх інших церков Христових²⁷, намагаючись всюди і у всякому зручному випадку підтримувати кожного, хто перебуває у їх

місцевості чи відвідує їх, розділяючи з такими свої дари і виявляючи до них гостинність. Тому церкви, утворені провидінням Божим, повинні радіти можливості прояву цих благ, а також повинні підтримувати спілкування між собою для зміцнення миру, зростання любові і взаємної настанови²⁸.

15. У випадку виникнення непорозумінь чи розбіжностей як у доктринальних питаннях, так і в питаннях управління, що стосуються всіх церков чи якоїсь окремої з них, та торкаються миру, єдності і взаємної настанови, а також у випадку, коли член певної церкви виявився скривдженим в результаті застосованих до них невідповідних дисциплінарних заходів, то відповідно до волі Христа, церкви, що підтримують спілкування одна з одною, повинні в особі своїх представників зібратися разом для розгляду справи і дати пораду з приводу спірних питань, а потім відзвітувати перед усіма церквами, яких це стосується²⁹. Однак ці представники не наділені реальною церковною владою чи додатковими повноваженнями над церквами, яких торкається справа. Вони не можуть застосовувати до цих церков чи окремих їх членів дисциплінарні заходи або нав'язувати своє рішення церквам чи їх служителям³⁰.

1. Євр. 12:23; Кол. 1:18; Еф. 1:10,22,23, 5:23-32

2. 1Кор. 1:2; Дії 11:26

3. Рим. 1:7; Еф. 1:20-22
4. 1Кор. 5; Об. 2 і 3
5. Об. 18:2; 2Сол. 2:11,12
6. Мт. 16:18; Пс. 72:17; Пс. 102:29; Об. 12:17
7. Кол. 1:18; Мт. 28:18-20; Еф. 4:11,12
8. 2Сол. 2:3-9
9. Ів. 10:16, 12:32
10. Мт. 28:20
11. Мт. 18:15-20
12. Рим. 1:7; 1Кор. 1:2
13. Дії 2:41,42, 5:13,14; 2Кор. 9:13
14. Мт. 18:17,18; 1Кор. 5:4,5; 2Кор. 2:6-8
15. Дії 20:17,28; Флп. 1:1
16. Дії 14:23
17. 1Тим. 4:14
18. Дії 6:3-6
19. Дії 6:4; Євр. 13:17
20. 1Тим. 5:17,18; Гал. 6:6,7
21. 2Тим. 2:4
22. 1Тим. 3:2
23. 1Кор. 9:6-14

24. Дії 11:19-21; 1Петр. 4:10,11

25. 1Сол. 5:14; 2Сол. 3:6,14,15

26. Мт. 18:15-17; Еф. 4:2,3

27. Еф. 6:18; Пс. 122:6

28. Рим. 16:1,2; 3Ів. 8-10

29. Дії 15:2-6,22,25

30. 2Кор. 1:24; 1Ів. 4:1

27. СПІЛКУВАННЯ СВЯТИХ

1. Усі святі, вірою і Духом поєднані з Ісусом Христом, своїм Главою, хоча і не стають у зв'язку з цим однією особистістю з Ним, однак користуються благами, здобутими для них Його благодаттю, стражданнями, смертю, воскресінням та славою¹. А будучи поєднаними один з одним у любові, святі виявляють спільність у дарах і чеснотах², належним чином виконуючи свої суспільні й особисті обов'язки. Це сприяє підтримці як "зовнішнього", так і "внутрішнього" чоловіка³.

2. У своєму визнанні святі зобов'язуються підтримувати святе братерське спілкування в поклонінні Богу й у проведенні інших духовних служінь, що сприяють взаємній настанові⁴, а також у наданні взаємодопомоги в цьому світі у відповідності зі своїми можливостями та нестатками святих⁵. Це спілкування, відповідно до принципів Євангелії, хоча і повинно особливим чином виявлятися стосовно тих, з ким святі безпосередньо зв'язані у своїх родинax⁶ чи церквах⁷, однак, коли Бог дає можливість, воно має поширюватись на всю родину віруючих, на всіх тих, хто прикликає Ім'я Господа Ісуса на всякому місці. При цьому їх єдність не заперечує і не порушує права власності на речі і майно, якими володіє кожна людина⁸.

1. 1Ів. 1:3; Ів. 1:16; Флп. 3:10; Рим. 6:5,6

2. Еф. 4:15,16; 1Кор. 12:7, 3:21-23

3. 1Сол. 5:11,14; Рим. 1:12; 1Ів. 3:17,18; Гал. 6:10

4. Євр. 10:24,25, 3:12,13

5. Дії 11:29,30

6. Еф. 6:4

7. 1Кор. 12:14-27

8. Дії 5:4; Еф. 4:28

28. ВОДОХРЕЩЕННЯ І ВЕЧЕРЯ ГОСПОДНЯ

1. Водохрещення і Вечеря Господня є верховними і непорушними постановами, вони заповідані Господом Ісусом, Єдиним Законодавцем, і повинні здійснюватись в Його церкві до кінця віку¹.

2. Ці святі заповіді повинні звершуватись тільки тими, хто має на це право і покликаний до цього відповідно до повеління Христа².

1. Мт. 28:19,20; 1Кор. 11:26

2. Мт. 28:19; 1Кор. 4:1

29. ВОДОХРЕЩЕННЯ

1. Водохрещення – це постанова Нового Заповіту, заповідана Ісусом Христом. Для людини, що приймає водохрещення, воно є знаком з'єднання з Христом у Його смерті і воскресінні, знаком того, що він прищепився до Нього¹, що його гріхи прощені², і що він віддає своє оновлене життя Богу через Ісуса Христа³.

2. Тільки люди, які щиро каються перед Богом, сповідають віру в нашого Господа Ісуса Христа і виявляють послух Йому, мають право хреститися⁴.

3. Зовнішнім елементом цієї постанови є вода, в якій приймаючого водохрещення слід хрестити в ім'я Отця і Сина і Святого Духа⁵.

4. Для належного виконання цієї постанови необхідне занурення людини у воду⁶.

1. Рим. 6:3-5; Кол. 2:12; Гал. 3:27

2. Мк. 1:4; Дії 22:16

3. Рим. 6:4

4. Мк. 16:16; Дії 8:36,37, 2:41, 8:12, 18:8

5. Мт. 28:19,20; Дії 8:38

6. Мт. 3:16; Ів. 3:23

30. ВЕЧЕРЯ ГОСПОДНЯ

1. Вечеря Господня була встановлена Христом у ту саму ніч, в яку Він виданий був. Вона повинна дотримуватись в церквах до кінця віку з метою постійного спомину і звіщення всьому світу Його жертви в смерті Його¹, для утвердження святих у вірі й всіх благах, що відкрилися через Його смерть, для їхньої духовної підтримки і зростання в Ньому, для нагадування про необхідність подальшого виконання всіх обов'язків перед Ним, а також для того, щоб бути завдатком їх спілкування з Ним і один з одним².

2. У цій постанові Христос не приноситься в жертву Своєму Отцю, й у ній взагалі не відбувається ніякого реального жертвоприношення для прощення гріхів живих людей чи померлих. Ця постанова є лише спомином про те, як Христос Сам приніс Себе в жертву

на хресті раз і назавжди³, і духовним приношенням усілякої хвали Богу за це⁴. Так що католицьке жертвоприношення під час так званої меси є вкрай огидним, шкідливим і образливим для жертви Христа, що є Єдиним умилоствивленням за всі гріхи вибраних.

3. Господь Ісус постановив, що при звершенні Вечері Його служителі повинні помолитися і благословити хліб і вино, освятивши їх у такий спосіб від звичайного вживання для святого використання, потім взяти і переломити хліб, а також взяти чашу і, приймаючи самим участь, подати хліб і вино іншим учасникам вечері⁵.

4. Недопущення людей до прийняття чаші, поклоніння хлібу і вину, підняття чи носіння їх з метою поклоніння, збереження їх для якого-небудь вигаданого релігійного вживання – усе це суперечить природі цієї постанови і велінню Христа⁶.

5. Зовнішні елементи цієї постанови, відділені належним чином для вживання, визначеного Господом, вказують на розп'ятого Христа. Тому в словах, що мають переносне значення, вони іноді називаються тілом і кров'ю Христа⁷, хоча за своєю природою залишаються лише хлібом і вином, якими й були до цього⁸.

6. Вчення, що говорить про перетворення хліба і вина в тіло і кров Христа, що відбувається при освяченні їх священиком чи будь-яким іншим чином, суперечить не тільки Писанню⁹, але й здоровому глузду; воно спотворює суть цієї постанови і є причиною численних марновірств і грубого ідолопоклонства¹⁰.

7. Гідні учасники, що споживають видимі елементи цієї постанови, споживають їх також по вірі, але не по плоті і не фізично, а духовно, насичуючись від розп'ятого Христа й одержуючи всі блага Його смерті; при цьому тіло і кров Христа присутні не фізично, а духовно, і сприймаються вірою учасниками вечері у цій постанові так само, як і самі елементи цієї постанови сприймаються їхніми органами чуття¹¹.

8. Усі неосвічені і нечестиві люди, будучи нездатними насолоджуватися спілкуванням із Христом, не гідні Вечері Господньої і не можуть, залишаючись у своєму стані, брати участь у цій святій постанові чи допускатися до неї, адже це було б великим гріхом перед Богом¹². Всякий, хто буде брати участь у ній негідно, буде винний проти тіла і крові Господньої, і така людина буде їсти і пити собі на осуд¹³.

2. 1Кор. 10:16-21
3. Євр. 9:25-28
4. 1Кор. 11:24; Мт. 26:26,27
5. 1Кор. 11:23-26
6. Мт. 26:26-28, 15:9; Вих. 20:4,5
7. 1Кор. 11:27
8. 1Кор. 11:26-28
9. Дії 3:21; Лк. 24:6,39
10. 1Кор. 11:24,25
11. 1Кор. 10:16, 11:23-26
12. 2Кор. 6:14,15
13. 1Кор. 11:29; Мт. 7:6

31. СТАН ЛЮДИНИ ПІСЛЯ СМЕРТІ І ВОСКРЕСІННЯ МЕРТВИХ

1. Тіла людей після смерті повертаються в порох і піддаються тлінню¹, але їх безсмертні душі, що не вмирають і не засинають, негайно ж повертаються до свого Творця². Душі праведників, сповнені святості, приймаються в рай, де перебувають із Христом і споглядають Бога у світлі і славі, очікуючи повного викуплення своїх тіл³; а душі нечестивих ввергаються в пекло, де вони знаходяться в муках і абсолютному мороці до судного великого дня⁴. Крім раю і пекла, призначених для душ, розділених із своїми тілами, Писання не визнає жодного іншого місця.

2. В останній день ті святі, які будуть живі, не помруть, але зміняться⁵; і всі мертві воскреснуть у своїх власних, а не в якихось інших тілах⁶; однак ці тіла будуть мати інші властивості і з'єднаються знову з душами людей навіки⁷.

3. Тіла несправедливих силою Христа постануть на посоромлення й наругу; тіла ж святих будуть Його Духом відроджені до слави і уподібняться Його славному Тілу⁸.

1. Бут. 3:19, Дії 13:36

2. Екк. 12:7

3. Лк. 23:43; 2Кор. 5:1,6-8; Флп. 1:23; Євр. 12:23

4. Юд. 6,7; 1Петр. 3:19; Лк. 16:23,24

5. 1Кор. 15:51,52; 1Сол. 4:17

6. Йов 19:26,27

7. 1Кор. 15:42,43

8. Дії 24:15; Ів. 5:28,29; Флп. 3:21

32. ОСТАННІЙ СУД

1. Бог призначив день, у який Він буде праведно судити світ через Ісуса Христа¹, Якому Отець віддав усю владу і весь суд. Того дня перед судилищем Христовим постануть не тільки ангели, що відпали від Бога², але й усі люди, що жили на землі, щоб відповісти за свої думки, слова і діла, та одержати відповідно до того, що вони чинили, живучи в тілі – добре чи зле³.

2. Метою призначення Богом цього дня є прояв слави Його милості у вічному спасінні вибраних і Його справедливості у вічному осуді грішних і непокірливих нечестивців⁴. Тоді праведники ввійдуть у вічне життя й

у присутності Господа знайдуть повноту радості і слави разом з вічними нагородами; нечестиві ж люди, що не знають Бога і не коряться Євангелії, будуть вигнані геть на вічні муки⁵ і піддадуться покаранню вічної загибелі від імені Господа і від слави Його могутності⁶.

3. Христос бажає, щоб ми були повністю переконані у неминучості судного дня, оскільки це служить як для утримання всіх людей від гріха⁷, так і для розради благочестивих у їхніх нещастях і скорботах⁸, а тому Він буде зберігати час настання цього дня у таємниці від людей. Це необхідно, щоб люди могли скинути із себе всяку тілесну безтурботність⁹ і завжди готовими сказати: "Прийди, Господи Ісусе!"¹⁰ Амінь.

1. Дії 17:31; Ів. 5:22,27

2. 1Кор. 6:3; Юд. 6

3. 2Кор. 5:10; Екк. 12:14; Мт. 12:36; Рим. 14:10-12; Мт. 25:32-46

4. Рим. 9:22,23

5. Мт. 25:21-34; 2Тим. 4:8

6. Мт. 25:46; Мк. 9:48; 2Сол. 1:7-10

7. 2Кор. 5:10,11

8. 2Сол. 1:5-7

9. Мк. 13:35-37; Лк. 12:35-40

10. 06. 22:20
